

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
John Dagobert
Landskapsarkitekt

BESLUT
2017-01-12

Diarienummer
511-24127-2016

Sida
1(19)

Enligt sändlista

Beslut om strandskydd i Partille kommun

Innehåll

Beslut
Redogörelse för ärendet
Inkomna yttranden
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Kungörelse
Hur man överklagar
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Kartor och läsanvisning
Bilaga 2. Sändlista
Bilaga 3. Redogörelse för samråd

Beslut

A. Beslut om utvidgat strandskydd

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 14 § miljöbalken (1998:808) att de sjöar och vattendrag som anges nedan ska omfattas av utvidgat strandskydd. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill det angivna avståndet från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, detta gäller även från strandlinjen för öar.

Utvidgat strandskyddsområde 100-300 meter

Aspen	Maderna
Långevatten	Haketjärnen
Hindtjärnen (Ö om Öjersjö)	

Utvidgat strandskyddsområde 100-200 meter

Björketjärnen L	Kåsjön L
Björketjärnen St (<i>i gräns mot Göteborg</i>)	Kåsjön St
Hålsjön L	Långevattnet Ö (<i>ligger i Göteborg</i>)
Hålsjön St	Prästtjärnen
Säveån	

I vissa områden har anpassning av strandskyddets utbredning gjorts. Strandskyddsgränsen har då anpassats så att den istället för att gå ända ut till 300 eller 200 meter från stranden följer vägar, järnvägar, befintlig bebyggelse med mera inom 100-300 respektive 100-200 meter från strandlinjen. I dessa lägen gäller gränsen som beslutsgräns enligt strandskyddsområdets redovisade utsträckning i bilaga 1.1-1.8.

B. Beslut om upphävande av generellt strandskydd

Länsstyrelsen upphäver vissa delar av strandskyddsområdet, där strandskyddet har förlorat sin betydelse på grund av befintliga exploateringar, enligt kartor i bilaga 1.1-1.8 med stöd av 7 kap. 18 § p. 1 miljöbalken.

Redogörelse för ärendet

I Sverige gäller strandskydd vid samtliga stränder vid havet, insjöar och vattendrag. Strandskyddet omfattar land och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Länsstyrelsen kan i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa förutsättningar för allemansrättslig tillgång till strandområden eller för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har för de kommuner som tidigare ingick i Göteborgs och Bohus län tidigare reglerat strandskyddet i länet genom särskilda kommunvisa beslut. För Partille kommun fattades detta beslut den 10 november 2000. Beslutet innebär bland annat att utbredningen av strandskyddet framgår av till beslutet bifogade kartor. Enligt gränsdragningen på kartorna varierar strandskyddet från noll till 300 meter. För vissa områden innebar det tidigare beslutet en inskränkning och för andra områden en utvidgning av strandskyddet.

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsregler i kraft som bland annat innebär att efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen. Detta innebär att de av Länsstyrelsen tidigare fattade besluten inte längre gäller i de delar som avser utvidgat strandskydd.

Mot bakgrund av de nya strandskyddsreglerna har Länsstyrelsen gjort en översyn över kommunens strandskydd och den 1 december 2014 fattat ett nytt beslut om bland annat utvidgat strandskydd inom Partille kommun. Beslutet överklagades till regeringen som den 9 juni 2016 beslöt att upphäva Länsstyrelsens beslut och återförvisa ärendet till Länsstyrelsen för förnyad behandling. I sitt beslut anför regeringen bland annat att Länsstyrelsen i beslutet om utvidgat strandskydd även reglerat områden innanför det generella strandskyddet och att fel lagrum använts till stöd för dessa förändringar.

Efter regeringens upphävande av Länsstyrelsens beslut gällde högst 100 meter strandskydd kring alla sjöar och vattendrag inom Partille kommun.

För att värna om strandområdenas värden för friluftslivet samt för djur- och växtlivet fattade Länsstyrelsen den 15 juli 2016 ett tillfälligt förordnande om strandskydd i Partille kommun. Det tillfälliga beslutet avsåg den tid som remiss och slutlig beredning av ärendet genomfördes.

Även det tillfälliga beslutet överklagades och regeringen har i sin prövning av motsvarande ärende för Göteborgs kommun, i ett delbeslut i gällande begäran om inhibition, pekat på att Länsstyrelsen i nuläget inte har något bemyndigande att fatta nya förordnanden, ändra i befintliga eller upphäva förordnanden som avser generellt strandskydd.

Länsstyrelsen tolkar att det som regeringen avser, är att vid lagändringen den 1 juli 2009 ändrades även möjligheterna för Länsstyrelsen att upphäva strandskydd. Det bemyndigande som Länsstyrelsen tidigare hade enligt 11 § förordning (1998:1252) om områdesskydd att meddela förordnanden gällande strandskyddsområden, även kallat ”normbeslut”, togs bort. Istället infördes en möjlighet för Länsstyrelsen att i det enskilda fallet upphäva strandskyddet i ett område med stöd av 7 kap. 18 § miljöbalken. Beslut

enligt den nya paragrafen är inte ”normbeslut” utan gynnande förvaltningsbeslut.

Det gamla beslutet från den 10 november 2000 om att upphäva strandskydd, är enligt Länsstyrelsen att betrakta som förordnanden eller så kallade normbeslut. Detta får till följd att i de områden där Länsstyrelsen i de besluten upphävde generellt strandskydd, kan Länsstyrelsen idag inte återinföra detta. Det är i dagsläget endast genom begäran hos regeringen som sådana beslut kan ändras.

Länsstyrelsen har därför, i det nu föreliggande beslutet, inte förändrat tidigare beslut om upphävande av generellt strandskydd. Detta beslut avser endast utvidgning av strandskydd (med stöd av 7 kap. 14 § miljöbalken) och i vissa mindre områden beslut om nya upphävande av generellt strandskydd (med stöd av 7 kap. 18 § miljöbalken).

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av yttranden som inkommit över förslaget till utvidgat strandskydd i Partille kommun då förslaget var ute på remiss mellan den 15 juli och 23 september 2016. En sammanställning av alla yttranden och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i bilaga 3.

Kommunen hänvisar till tidigare yttrande som de vidhåller. De noterar att Länsstyrelsen endast delvis har justerat strandskyddets utbredning och önskar att Länsstyrelsen ska se över och justera dem än en gång efter tidigare yttrande. De områden som nämns är bland annat vid vattenverket söder om Prästjärn, Gökegård vid Stora och Lilla Kåsjön, Isfabriksområdet vid Stora Hålsjön med flera. Kommunen har i tidigare yttrande även pekat på att strandskyddet bör utökas på vissa platser för att säkra passager och förbättra allmänhetens tillgång till strandområdena kring Kåsjön och Hålsjön.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bestämmelser

Strandskydd omfattar normalt land- och vattenområdena intill 100 meter från strandlinjen. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet (7 kap. 13-14 § miljöbalken).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet i ett område om det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften (7 kap. 18 p. 1 § miljöbalken).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet också besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Ett beslut att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas (7 kap. 14 § miljöbalken).

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsregler i kraft som bland annat innebär att efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen. Detta innebär att de tidigare besluten inte längre gäller i de delar som avser utvidgat strandskydd. Av förarbeten till de nya strandskyddsreglerna (prop. 2008/09:119 s. 99) framgår att de nya bestämmelserna i miljöbalken utgör en skärpning av kravet för att utvidga det område som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdets värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,
3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Enligt 24 § 6 punkten förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska remiss av förslag till beslut om utvidgning av strandskyddsområdet enligt 7 kap. 14 § miljöbalken ske under förutsättning att beslutet gäller för en längre period än sex månader.

Allmänna överväganden

Länsstyrelsen har granskat strandområdena i sin helhet och bedömt i vilka områden:

- strandskyddet behöver utvidgas till 200 eller 300 meter,
- strandskyddet behöver utvidgas, men det finns en yttre gräns i form av bebyggelse, väg eller järnväg där en utvidgning av strandskyddet i området inom eller bakom etableringen inte bidrar till att säkerställa

något av strandskyddets syften (alltså en utvidgning mellan 100 och 300 meter som begränsas av bebyggelse, väg eller järnväg).

För att minska mängden framtida prövningar av dispenser framför allt för kommunerna har Länsstyrelsen även tagit ställning till områden som till exempel etablerade tomter inom strandskyddsområdet. Länsstyrelsen har undantagit dessa i de områden där strandskydd införs genom detta beslut om utvidgning av strandskyddet. Länsstyrelsen har även på vissa platser upphävt delar av det generella strandskyddet då det i arbetet visat sig vara ianspråktaget på ett sådant sätt att det saknar värden för att tillgodose strandskyddets syften.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Strandskyddet ska långsiktigt möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap. miljöbalken.

I översynen har Länsstyrelsen identifierat de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet längs kusten samt kring sjöar och vattendrag. Dessa områden bör omfattas av ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterzonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

I Länsstyrelsens tidigare beslut om strandskydd den 10 november 2000 upphävdes vissa delar av det generella strandskyddsområdet. I normalfallet har Länsstyrelsen nu inte lagt på utökat strandskydd bakom sådana områden där det generella strandskyddet genom tidigare beslut har minskats till mindre än 100 meter. I några specialfall har dock Länsstyrelsen gjort detta. Det kan vara fråga om att säkra en passage fram till stranden då områden rakt bakom stranden inte längre är helt allemansrättsligt tillgängliga. Det kan också vara fråga om en fortsättning på en höjdrygg med utsikt över vattnet som går in bakom ett parti av bebyggelse vid stranden, viktiga passager längs med stranden eller större sammanhängande grönområden som har stora värden för det strandnära friluftslivet eller djur- och växtlivet på platsen. Förhållanden på platsen har även i dessa specialfall varit avgörande vid bedömningen av behovet av utvidgning av strandskyddet.

Eftersom strandlinjen ibland buktar in och ut kraftigt kan det ibland också bli så att ett område som tidigare har saknat generellt strandskydd får

utvidgat strandskydd från en annan del av sjöstranden eller vattendragets strand, till exempel vid smala uddar eller vid tätt liggande öar. Detta kan även bli fallet om strandskyddet utvidgas kring en sjö och det finns andra mindre sjöar med upphävt strandskydd inom till exempel 200 meter från stranden på den sjö som får utvidgat strandskydd.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden, naturminnen och landskapsbildsskydd är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd krävs för att säkerställa syftena.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv enligt 3 kapitlet eller omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kapitlet miljöbalken på grund av höga natur- och rekreationsvärden värdefulla för strandskyddets syften.

I Länsstyrelsens underlagsmaterial för beslutet ingår också olika inventeringar och klassningar av värdefull natur. Inventeringarna omfattar områden med värdefulla lövskogar, värdefulla vattendrag och våtmarker, nyckelbiotoper, skyddsvärda träd, ängs- och betesmarker, samt värdefulla odlingslandskap. Vad gäller de delar av kusten samt de sjöar och vattendrag som har strandområden som omfattas av ovanstående inventeringar har Länsstyrelsen gjort en bedömning från fall till fall av dessa naturvärdens omfattning och betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att områden med höga upplevelsevärden är viktiga att bevara för allmänheten eftersom det finns ett behov av tillgängliga strandnära sådana nu och i framtiden. Dessa områden ska gärna ha god tillgänglighet, vara stora, tysta och erbjuda variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs att störande exploateringar hålls på avstånd. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande strandnära områden med höga upplevelsevärden, utan påverkan från närliggande bebyggelse, omfattas av utvidgat strandskydd, så att de inte exploateras på ett sätt som hotar det långsiktiga säkerställandet av strandskyddets syften i dessa områden.

I närheten av tätorter eller områden med sammanhållen bebyggelse är trycket för att få bebygga kvarvarande obebyggda områden särskilt stort om de ligger strandnära. Här är också efterfrågan på tätortsnära rekreationsområden hög, eftersom det bor många människor på samma plats. Strandnära obebyggda områden i dessa lägen har därmed ett särskilt stort värde utifrån strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer därför att det vid kuststräckor, sjöar och vattendrag med dokumenterade värden är av särskild vikt att det finns utvidgade strandskyddsområden intill och mellan

tätorter och sammanhållen bebyggelse. Särskilt viktigt är detta i anslutning till platser som utgör populära turistmål.

För såväl djurlivet som allmänhetens rekreationsupplevelser kan det även finnas stora värden i större områden med ett antal sjöar och/eller sjösystem som ligger tätt och där det finns möjlighet att röra sig fritt mellan sjöarna. Ett sådant område är delsjöområdet. Delsjöområdet är ett stort, skogsrikt friluftsområde beläget sydost om Göteborgs tätort, på gränsen mellan Göteborg och Partille kommuner. Området hyser mycket höga värden för friluftslivet, inte minst som tätortsnära strövområde. Motionscentralen Skatås ligger i området, och det finns gott om stigar, vägar och leder. Sjöarna nyttjas för fritidsfiske, bad och kanoting. Även skidåkning samt bär- och svamplockning förekommer populärt i området. Området hyser även höga naturvärden med ett rikt djurliv, bland annat med många fågelarter. Delsjöområdet har i sin helhet pekats ut som riksintresse för friluftsliv (enligt 3 kap. 6 § miljöbalken). Området kring Delsjön har även pekats ut som riksintresse för kulturmiljövård (enligt 3 kap. 6 § miljöbalken), till följd av förekomsten av ett flertal boplatzlokaler från stenåldern. Knipeflågsbergens naturreservat är beläget inom Partille kommuns del av delsjöområdet. Den del av delsjöområdet som ligger i Göteborgs kommun utgör även den naturreservat, vilket planeras att utökas. Det är av stor vikt att områdets orördhet, upplevelsevärden och värden för det rörliga friluftslivet värnas.

Många av de värden som beskrivs ovan handlar om vikten av att bevara större sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden. Såväl upplevelsevärdena som värdena av oexploaterade områden för växt- och djurlivet skadas om områdena fragmenteras. Då det är möjligt, ser därför Länsstyrelsen sammantaget starka skäl till att besluta om utvidgade strandskyddsområden som har en betydande storlek och inte delas upp i mindre områden eftersom de då tappar i värde.

I vissa delar är stränderna så flacka att marken under delar av året ligger under vatten och tillgängligheten för allmänheten därför tidvis är begränsad. Exploatering utanför hundrameterzonen skulle här ytterligare begränsa allmänhetens tillgång till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd i dessa områden är nödvändigt för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdena.

Strandskyddets utformning

De tidigare gällande strandskyddsgränserna i Partille kommun härstammade till stor del från 1975. I Länsstyrelsens beslut från 10 november 2000 genomfördes vissa ändringar av den ursprungliga gränsen, där gränsen bland annat bättre anpassades till befintliga bebyggelsegrupper med mera. Även områden inom det generella strandskyddet som antingen redan bebyggs eller i vissa fall som planerades bebyggas undantogs.

Strandskyddsgränserna utgjordes tidigare av beslutsgränser på kartor som har ritats i skala 1:10 000. Detta innebar att strandskyddsgränserna inte alltid var utformade så att de fullt ut svarade mot syftet med en anpassad gräns. De tidigare i kartan fastlagda beslutsgränserna innebar även att gränserna inte förändrades om strandlinjen försköts.

Det föreliggande beslutet innebär istället att strandskyddsgränsen som grundregel anges på ett fast avstånd, 100, 200 eller 300 meter, från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Resultatet blir en mer konsekvent strandskyddsgräns, som slår vakt om viktiga passager, och som stämmer överens med strandskyddets utformning i övriga delar av länet och landet. Det utvidgade strandskyddet kommer därmed också att ha samma definition som det generella strandskyddet och de kommer därmed att flytta sig lika mycket vid eventuella framtida förändringar av strandlinjen. Kartorna som hör till detta beslut illustrerar (med undantag för de sträckor som nämns i nästa stycke) strandskyddets utbredning i dagsläget, med utgångspunkt från den strandlinje som Länsstyrelsen bedömt gälla för normalt medelvattenstånd.

Detta beslut ändrar inte tidigare upphävande av generellt strandskydd för bebyggelse, vägar med mera. I vissa områden har ytterligare ytor upphävts inom det generella strandskyddsområdet för att vi idag har ett bättre underlag för att göra anpassningarna utifrån, och anpassningarna kan därmed göras mer detaljerade. Även nya anpassningar har gjorts i de områden där Länsstyrelsen nu utvidgar strandskyddsområdet i. I dessa specialfall fungerar gränsen på kartan även fortsättningsvis som fastlagd beslutsgräns.

Strandskyddets omfattning

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att säkerställa skyddets syften. Utvidgat strandskydd om 300 meter bör dock kunna gälla vid stora sjöar, sjöar nära tätorter samt sjöar med andra synnerligen höga värden för växt- och djurliv och/eller friluftsliv.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av exploateringar i/på vattnet, till exempel fisk- och musselodlingar. Den typen av exploateringar hindrar allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet. Den påverkar även strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med höga värden för strandskyddets syften ska omfattas av utvidgat strandskydd även ut över vattenområdet.

Länsstyrelsen anser att det i vissa fall är motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper och större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar och järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av utvidgat strandskydd. I områden med hög bebyggelsegrad och högt exploateringsstryck kan dock ett sådant område fungera som en grön kil för tillgänglighet och växt- och djurliv och därmed vara mycket värdefullt för strandskyddets syften. Därför måste en bedömning göras i varje enskilt fall.

I särskilda fall finns det även inom det generella strandskyddet anledning att göra sådana anpassningar. Med anledning av närheten till vattnet och eventuellt tillkommande bebyggelses privatiserande effekt på kringliggande områden bör dock sådana anpassningar göras mycket restriktivt.

Strandlinjen

Strandskydd räknas från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I kartorna som bifogas beslutet används en strandlinje från Lantmäteriets fastighetskartas marklinjeskikt från den 21 oktober 2010. Strandlinjen i det skiktet utgör Lantmäteriets tolkning av var strandlinjen går vid normalt medelvattenstånd.

Miljömål

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljö kvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Utvidgningen av strandskyddsområden enligt ovanstående förslag berör miljömålen:

- ”Levande sjöar och vattendrag”, som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt,
- ”Ett rikt växt- och djurliv”, som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas.
- ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” som bland annat innebär att kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

För att uppnå dessa mål är det många gånger angeläget att begränsa exploatering i närheten av sjöar, vattendrag och hav.

Berörda områdens värden

Sjöar inom Delsjöområdet (bilaga 1.1 - 1.3, 1.5 och 1.6)

Värdebeskrivning

Delsjöområdet är ett stort, skogsrikt friluftsområde beläget sydost om Göteborgs tätort, på gränsen mellan kommunerna Göteborg och Partille.

Området hyser mycket höga värden för friluftslivet, inte minst som tätortsnära strövområde. Motionscentralen Skatås ligger i området och det finns gott om stigar, vägar och leder. Sjöarna nyttjas för fritidsfiske, bad och kanoting. Även skidåkning samt bär- och svampplockning är populärt i området.

Området har även höga naturvärden och ett rikt djurliv, bland annat med många fågelarter.

Delsjöområdet har pekats ut som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området kring Delsjön har även pekats ut som riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, till följd av förekomsten av ett flertal boplatzlokaler från stenåldern. Den del av delsjöområdet som ligger i Partille kommun ingår även i naturreservatet Knipeflågsbergen.

Sjöar inom området

I den del av området som ligger i Partille kommun ligger sjöarna Stora och Lilla Kåsjön, Stora och Lilla Björketjärnen samt Prästtjärnen. Östra Långevattnet ligger i sin helhet i Göteborgs kommun men strandskyddsområdet sträcker sig in i Partille kommun. Stora Björketjärnen ligger till största delen i Göteborgs kommun.

Länsstyrelsens bedömning och strandskyddets omfattning

Hela området, med sjöar och strandområden, har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring ovanstående sjöar är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Stora Kåsjön har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade strandskyddsområdets utbredning med anledning av befintlig bebyggelse och vägar, i enlighet med bilagda kartor, då den yta som dessa etableringar upptar, och ibland även området bakom dessa, saknar betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Strandskyddet har inte heller utvidgats runt hela Stora Kåsjön och Prästtjärnen på grund av att tidigare beslut om strandskydd (beslut den 10 november 2000) har upphävt delar av det generella strandskyddet.

För sjöarna Lilla Kåsjön, Östra Långevattnet, Stora och Lilla Björketjärnen har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts.

Det generella strandskyddets utbredning kring alla ovan nämnda sjöar förändras inte av detta beslut.

Aspen (bilaga 1.8)

Värdebeskrivning

Sjön Aspen är en mesotrof klippbäckensjö belägen i direkt anslutning till tätorterna Lerum och Jonsered. Största delen av sjön ligger i Lerums kommun, men den västra viken är belägen i Partille kommun. I flera områden kring sjön har strandskyddet upphävts på grund av olika exploateringar.

Sjön med strandområden hyser höga upplevelsevärden och friluftsvärden, samt höga värden för växt- och djurlivet. Det tätortsnära läget innebär att Aspen med strandområden har värde som tätortsnära rekreativområde. Kring sjön finns en anlagd vandringsled, med anpassningar även för rörelsehindrade, och sjön utgör en populär fiskesjö. Stora delar av strandområdena kring sjön utgör kommunala bevarandeområden på grund av sina höga kulturella värden, vilket stärker områdets värden för friluftslivet. Strandområdena söder och norr om sjön omfattas även av landskapsbildsskydd, och kring sjön finns ett flertal mindre skogsområden med höga naturvärden.

Vid sjöns västra vik ligger det kommunala naturreservatet Bokedalen, som även utgör Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet. Bokedalen består av ett flertal olika naturtyper, från tallskog till ädellövskog, och hyser en stor biologisk mångfald. Området är också naturskönt, med höga upplevelsevärden och värden för friluftslivet.

Sjön har en hög biologisk funktion, och en artrik fiskfauna. I den del av sjön som ligger i Partille kommun finns sjöns utlopp, Säveån.

Länsstyrelsens bedömning

Aspen hotas till följd av sitt tätortsnära läge av exploatering. I anslutning till Jonsereds tätort är strandskyddet i vissa områden upphävt. I områden med högt bebyggelsetryck finns det risk för att mycket bebyggelse, även utanför hundrameterzonen försämrar tillgängligheten till strandområdena. De oexploaterade områden som finns kvar kring sjön idag kommer sannolikt på längre sikt att öka i värde som tätortsnära rekreativområden.

Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa möjligheterna för tätortsnära friluftsliv kring sjön samt bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet.

För den del av Aspen som ligger i Partille kommun har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade strandskyddsområdets utbredning med anledning av befintlig bebyggelse, i enlighet med bilagda kartor, då den yta som dessa etableringar upptar, och ibland även området bakom dessa, saknar betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Strandskyddet har inte utvidgats runt hela sjön på grund av att tidigare beslut om strandskydd (beslut den 10 november 2000) har upphävt delar av det generella strandskyddet.

Det generella strandskyddets utbredning kring sjön påverkas inte av detta beslut.

Sjöar inom området Maderna (bilaga 1.3 och 1.6)

Värdebeskrivning

Sjöarna inom området Maderna ligger i kommunens södra del. De ingår i ett stort och värdefullt våtmarkskomplex bestående av sluttande mosse med fukthedar samt av sumpskog i kombination med topogent kärr. På torrare partier förekommer hållmarkstallskog samt gran och blandskog. Den sällsynta fjärilen alkonblåvinge och dess värdväxt klockgentiana finns i området. Fågellivet är rikt, där speciellt häckfågelfaunan är intressant med nattskärna och korsnäbb.

Maderna är som oexploaterat moss- och myrmarksområde nästan opåverkat av människan. Det är otillgängligt och ekologiskt känsligt. Till följd av sitt tätortsnära läge är det därför viktigt ur rekreationssynpunkt. Bohusleden går genom norra delen.

Så gott som hela området är utpekad som riksintresse för friluftsliv och naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken samt Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet.

Sjöar inom området

Långevatten, Hindtjärnen, Maderna och Haketjärnen där Haketjärnen gränsar till Härryda kommun.

Länsstyrelsens bedömning

Sjöarna med strandområden inom området Maderna har höga värden för främst växt- och djurliv. Exploatering kring sjöarna, även utanför hundrameterzonen, skulle innebära negativ påverkan på naturvärdena och även på möjligheterna för det rörliga friluftslivet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 300 meter kring sjöarna är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Maderna och den del av Haketjärnen som ligger i Partille kommun har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade strandskyddsområdets utbredning med anledning av befintlig bebyggelse, vägar och andra etableringar i enlighet med bilagda kartor, då den yta som dessa etableringar upptar, och ibland även området bakom dessa, saknar betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Strandskyddet har inte heller utvidgats runt hela sjöarna på grund av att tidigare beslut om strandskydd (beslut den 10 november 2000) har upphävt

delar av det generella strandskyddet. Maderna och Haketjärnen berörs av detta.

För strandskyddsområdet kring Långevatten och Hindtjärnen har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts.

Det generella strandskyddets utbredning kring ovan nämnda sjöar förändras inte av detta beslut.

Stora och Lilla Hålsjön (bilaga 1.2)

Värdebeskrivning

Stora och Lilla Hålsjön är belägna i närheten av Öjersjö i kommunens södra del, på gränsen till Härryda kommun. I stort sett hela strandområdet på Partilles sida i norr är planlagt och bebyggt, medan Härrydas strandområde i söder är oexploaterat. Där breder ett småkuperat skogslandskap ut sig och den talldominerade skogen är rik på bär och svamp. Skogen är på sina håll gammal och hyser flera fågelarter samt rävar.

Närheten till tätorterna Öjersjö och Mölnlycke gör skogsområdet i söder till ett populärt närströvsområde. Strandområdena i norr är trots sin ringa storlek också av mycket stor betydelse för friluftslivet då tätorternas utbredning förväntas öka.

Länsstyrelsens bedömning

Sjöarna med strandområdena hotas till följd av sitt tätortsnära läge av exploatering. Stora delar av strandområdena är redan idag exploaterade för bebyggelse. Allteftersom tätorterna växer kommer dessa områden troligen att öka i betydelse som tätortsnära rekreationsområden. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 200 meter kring sjöarna är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa växt- och djurlivet samt allmänhetens möjligheter till friluftsliv i området.

För både Lilla och Stora Hålsjön har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade strandskyddsområdets utbredning med anledning av befintlig bebyggelse, andra etableringar i enlighet med bilagda kartor, då den yta som dessa etableringar upptar, och ibland även området bakom dessa, saknar betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Strandskyddet har inte heller utvidgats runt hela sjöarna på grund av att tidigare beslut om strandskydd (beslut den 10 november 2000) har upphävt delar av det generella strandskyddet. Båda sjöarna berörs av detta.

I vissa områden inom det generella strandskyddet, i anslutning till områden som sedan tidigare undantagits från strandskydd, är marken så exploaterad att strandskyddet helt förlorat sitt värde. Länsstyrelsen anser att det på fastigheten Hultet 1:14 (inom skifte 2) vid Lilla Hålsjön, finns anledning att

upphäva begränsade delar av det generella strandskyddet i enlighet med bilagda kartor, då området uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Det generella strandskyddets utbredning kring de båda sjöarna förändras i övrigt inte av detta beslut.

Säveån (bilaga 1.4 - 1.8)

Värdebeskrivning

Säveån slingrar sig genom kommunen för att slutligen mynna ut i Göta älv. Ån hyser en unik laxstam, säveålx, som bedöms ha goda förutsättningar för en riklig naturlig produktion. Övriga ovanliga fiskarter är havsnejonöga och flodnejonöga. Kungsfiskare ses med jämna mellanrum utmed ån, i vissa fall under häckningssäsong.

Säveån är mycket populär bland sportfiskare. Bland partilleborna är ån med strandområden ett högt uppskattat stadsnära naturområde. I ett annars mycket exploaterat tätortsområde utgör Säveån med närmiljöer även en värdefull refug och spridningskorridor för både djur- och växtarter.

Säveån nedströms Aspen är utpekad som naturreservat, Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet, fågelskyddsområde samt riksintresse för kulturmiljövård (3 kap. 6 § miljöbalken). Ån har även, tillsammans med Aspen, pekats ut som riksintresse för naturvård (3 kap. 6 § miljöbalken), samt nationellt värdefullt vatten för natur.

Länsstyrelsens bedömning

Säveåns strandområden hotas till följd av sitt tätortsnära läge av exploatering. Stora delar av strandområdena är redan idag exploaterade för bebyggelse. De oexploaterade områden som finns kvar längs ån är värdefulla att behålla ur både naturvårds- och rekreationssynpunkt. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 200 meter är nödvändigt för att säkerställa möjligheterna för tätortsnära friluftsliv kring vattendraget samt bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet på längre sikt. Anpassning av det utvidgade strandskyddet görs till vägar och järnvägar enligt kartan.

För Säveån har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade strandskyddsområdets utbredning med anledning av befintlig bebyggelse, verksamhetsområden, vägar och järnvägar, i enlighet med bilagda kartor, då den yta som dessa etableringar upptar, och ibland även området bakom dem, saknar betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Strandskyddet har inte heller utvidgats utmed hela åstranden på grund av att tidigare beslut om strandskydd (beslut den 10 november 2000) har upphävt delar av det generella strandskyddet.

Det generella strandskyddets utbredning kring Säveån förändras inte av detta beslut.

Bemötande av inkomna yttranden

Med anledning av regeringens bedömning att Länsstyrelsen inte har juridisk möjlighet att ändra i de delar av tidigare beslut om strandskydd i Partille kommun från den 10 november 2000 som rör upphävande av generell strandskydd, har Länsstyrelsen anpassat det nu föreliggande beslutet efter de nya förhållandena. I några områden där det generella strandskyddet tidigare har upphävts överväger Länsstyrelsen hemställa hos regeringen om ändring av beslutet, så att generellt strandskydd åter gäller. Detta gäller områden med synnerliga värden med avseende på strandskyddets syften där ett sammanhängande strandskydd i framtiden är en nödvändighet för att värdena långsiktigt ska kunna säkerställas.

Länsstyrelsen har gjort ytterligare justeringar med anledning av regeringens bedömning, se ovan, vilket i vissa områden även tillmötesgår kommunens önskemål. Vad gäller bebyggda bostadsfastigheter som idag är undantagna från strandskydd ska sådana även fortsättningsvis vara undantagna. Undantag görs inte generellt för bostadstomter som idag omfattas av strandskydd. Inom 100 meter från strandlinjen gäller generellt strandskydd, det vill säga strandskydd som enligt lag alltid ska gälla. Där görs inga nya undantag för befintliga bostadstomter.

Anledningen till att Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd behövs vid ovanstående sjöar i Partille kommun är att områdena har höga värden för strandskyddets syften, det vill säga rörligt friluftsliv samt växt- och djurliv. Det finns många motstående intressen i området och därför är det viktigt att man långsiktigt hushållar med markresurserna. Om de vackra miljöerna tillåts exploateras kommer de med tiden förlora sin attraktivitet för såväl turister som permanentboende. Den vackra och tillgängliga naturen är en av Sveriges största tillgångar, både för de som bor här och för de som kommer som turister. En förutsättning för detta är dock att det enskilda intresset av att bebygga mark måste stå tillbaka för det allmänna intresset av långsiktigt tillgängliga strandområden för allmänhet och för växt- och djurliv.

Även mark som idag synes ha begränsade naturvärden kan vara viktig för strandskyddets syften, exempelvis jordbruksmark och skogsområden där skogsbruk bedrivs idag. Strandskydd är ett övergripande skydd som måste ses i ett större geografiskt perspektiv samt i ett längre tidsperspektiv. Många av värdena som finns längs stränderna är beroende av att områdena som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet.

Det beslut att upphäva och återförvisa ärendet till Länsstyrelsen som regeringen fattade den 9 juni 2016 togs på formella grunder. Regeringen pekar på att Länsstyrelsen inte kan stödja sig på den paragraf som avser utvidgning av strandskydd för att utvidga strandskyddet i ett område där generellt strandskydd tidigare upphävts. Regeringen har inte tagit ställning till om de områden som Länsstyrelsen föreslagit för utvidgat strandskydd behövs för att säkerställa strandskyddets syften eller ej. Länsstyrelsen har i de flesta fall inte heller ändrat inställning till områdenas värden för strandskyddet och vidhåller därför att utvidgning behövs i dessa områden.

Intresseprövning

Föreslagna strandskyddsområden omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få, mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Ett utökat strandskydd är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet i dessa områden. Detta medför vissa inskränkningar i användningen av mark och vatten. Anpassningar av strandskyddsgränsen har dock gjorts för befintliga bebyggelsegrupper, vägar med mera i området mellan 100 och 300 meter från stranden, där de värden strandskyddet syftar till att skydda redan har förlorat i betydelse. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att beslutet om utvidgning av strandskyddsområdet inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Kungörelse

Beslutet ska, tillsammans med ett antal andra kommunvisa beslut, kungöras i Post- och inrikes tidningar, länets författningssamling samt i Göteborgs-Posten.

Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se under upplysningar nedan.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat och landskapsarkitekt John Dagobert har varit föredragande. I ärendets handläggning har även avdelningschef Sven Swedberg och länsjurist Anna Roslund deltagit.

Lisbeth Schultze

John Dagobert

Upplysningar

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Detta beslut påverkar inte tidigare beslut om upphävande av strandskydd som fattats i samband med fastställelse eller antagande av detaljplaner eller områdesbestämmelser. Det påverkar inte heller de områden som var planlagda då strandskydd infördes den 1 juli 1975, som enligt 10 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska vara undantagna från strandskydd så länge inte annat bestäms.

Strandskydd inträder enligt 10 a § lagen om införande av miljöbalken, då en generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. Detta gäller även när en detaljplan för ett område som tidigare har omfattats av en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

För områden där strandskyddet upphävts vid planläggning anges det i 7 kap. 18 g § miljöbalken att strandskydd återinträder om en detaljplan eller områdesbestämmelser upphävs eller ersätts med en ny detaljplan.

I de fall anpassningar av strandskyddsgränsen har gjorts med hänsyn till befintliga bostadstomter är den nya gränsen i de flesta fall avsedd att följa fastighetsgränserna. I de fall fastighetsgränsen är felaktigt inlagd i kartan är det den faktiska fastighetsgränsen som ska vara vägledande för tolkningen av var strandskyddsgränsen går.

Strandskyddet innebär bland annat förbud mot nybyggnation och gäller vid sidan av plan- och bygglagen. Beslutet innebär i vissa områden att strandskydd införs där strandskydd idag inte gäller. För att utnyttja ett gällande bygglov behövs då även dispens från strandskyddet.

Vid sidan av strandskyddsbestämmelserna gäller annan lagstiftning som vanligt. Den som har för avsikt att vidta åtgärder inom strandskyddat område och därför planerar att söka dispens för det, kan även behöva tillstånd enligt andra bestämmelser.